

## M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination

Oct/Nov -2020 [OLD COURSE]

## FINANCIAL ACCOUNTING FOR MANAGERS (CORE)

Time: 2:00 Hours

Marks: 56

## Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are four questions in the question paper.
3. Write any one from Que.1 and Que.2
4. Que. 3 & 4 is Compulsory.

પ્રશ્ન-1 માધવ લિ. નું તા.31/03/2019 ના રોજનું પાકુ સરવૈયુ નીચે મુજબ છે..

(20)

| વિગત                                              | રૂ.       | વિગત                     | રૂ.       |
|---------------------------------------------------|-----------|--------------------------|-----------|
| રૂ.100 નો એક એવા પુરા ભરાયેલા 7,000 પ્રેફરન્સ શેર | 7,00,000  | કાયમી મિલકતો             | 3,99,000  |
| રૂ.10 નો એક એવા પુરા ભરાયેલા 50,000 ઈક્વિટી શેર   | 5,00,000  | ગૌણ કંપનીના શેરમાં રોકાણ | 3,00,000  |
| શેર પ્રિમિયમ                                      | 1,12,000  | ગૌણ કંપની પાસે લેણા      | 8,00,000  |
| નફા નુકશાન ખાતુ                                   | 5,24,000  | ચાલુ મિલકતો:             |           |
| ડિવિડન્ડ સમતુલા અનામત                             | 2,80,000  | સ્ટોક                    | 3,84,000  |
| બેંક લોન                                          | 76,000    | દેવાદારો                 | 12,00,000 |
| લેણદારો                                           | 7,64,000  | બેંક સિલક                | 40,000    |
| નહિ મંગાવેલ ડિવિડન્ડ                              | 6,000     | પ્રાથમિક ખર્ચ            | 10,000    |
| સુચિત ડિવિડન્ડ                                    | 63,000    |                          |           |
| દેવી હુંડી                                        | 1,08,000  |                          |           |
|                                                   | 31,33,000 |                          | 31,33,000 |

વધારાની માહિતી:

- (1) મુલ્યાંકન કરનારે કાયમી મિલકતોની પુનઃસ્થાપના કિંમત રૂ. 7,27,000 ઠરાવેલ છે.
- (2) ગૌણ કંપનીના શેરની કિંમત અત્યારે રૂ.3,56,000 આંકી શકાય.
- (3) કરવેરા પહેલાનો ચોખ્ખો નફો રૂ.6,00,000 છે.
- (4) કરવેરાનો દર 50% છે.
- (5) અપ્રચલિત થયેલા સ્ટોક રૂ.2,000 છે.
- (6) કાયમી મિલકતો પર પુનઃસ્થાપના કિંમતના આધારે વધારાનો ઘસારો રૂ.22,500 માંડી વાળવાનો છે.
- (7) ગયા વર્ષના વેચાણ પર થયેલો રૂ.10,000 નો નફો આ વર્ષના નફામાં સમાયેલા છે.
- (8) મશીનરી વેચાણની ખોટ રૂ.1,000 નફા નુકશાન ખાતે ઉધારેલ છે.
- (9) ચાલુ વર્ષનો નફો નક્કી કરતી વખતે બેંક લોનના વ્યાજના રૂ.6,000 બાદ કરેલા છે.

ગણતરી કરો:

- (1) કુલ રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર, (2) ચોખ્ખી રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર, (3) માલિકોની રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર નક્કી કરો.

અથવા

| વિગત                      | 31/03/18 રૂ. | 31/03/19 રૂ. | વિગત                   | 31/03/18 રૂ. | 31/03/19 રૂ. |
|---------------------------|--------------|--------------|------------------------|--------------|--------------|
| ઈક્વિટી શેર મુડી          | 1,50,000     | 1,50,000     | ઘસારા બાદ કાયમી મિલકતો | 1,20,000     | 1,56,000     |
| અનામત ભંડોળ               | 60,000       | 69,600       | રોકાણો                 | 18,000       | 24,000       |
| લોન                       | 72,000       | 60,000       | ચાલુ મિલકતો            |              |              |
| લેણદારો અને અન્ય જવાબદારી | 15,000       | 77,400       | સ્ટોક                  | 60,000       | 72,000       |
|                           |              |              | દેવાદારો               | 30,000       | 42,000       |
|                           |              |              | બેંક સિલક              | 12,000       | 12,000       |
|                           |              |              | લેણી હુંડી             | 15,000       | 15,000       |
|                           |              |              | પ્રાથમિક ખર્ચા         | 42,000       | 36,000       |
|                           | 2,97,000     | 3,57,000     |                        | 2,97,000     | 3,57,000     |

વર્ષ 2018 - 19 ની માહિતિ નીચે મુજબ છે.

| વિગત                         | રૂ.      |
|------------------------------|----------|
| વેચાણ                        | 3,60,000 |
| વ્યાજ                        | 14,400   |
| ડિવિડન્ડ ચુકવણી              | 30,000   |
| વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો નફો | 90,000   |
| કરવેરા જોગવાઈ                | 36,000   |

ગણતરી કરો: (1) કુલ રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર (2) ચોખ્ખી રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર (3) માલિકોની રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર નક્કી કરો.

પ્રશ્ન-2 પુજન લિ. ના સંચાલકોએ આવતા વર્ષ માટે બજેટ તૈયાર કર્યું છે, જેની માહિતિ નીચે મુજબ છે.

(20)

| વિગત                  | રૂ.       |
|-----------------------|-----------|
| વેચાણ (1,00,000 એકમો) | 18,00,000 |
| ચલિત ખર્ચ             | 7,20,000  |
| સ્થિર ખર્ચ            | 9,00,000  |

ઉપરની માહિતી પરથી શોધો.(1) પી.વી.ગુણોત્તર (2) સમતુલ બિંદુ (3) સલામતીનો ગાળો આ ઉપરાંત આ ત્રણે પર નીચેના ફેરફારની કેવી અસર થશે તે પણ શોધો.

- એકમોના વેચાણમાં 20% વધારો
- ચલિત ખર્ચમાં 5% વધારો
- સ્થિર ખર્ચમાં 10% વધારો
- વેચાણ કિંમતમાં 10% વધારો અને વેચાણ એકમોમાં 20% ઘટાડો

અથવા

પ્રશ્ન-2 સહેલી લિ.ત્રણ વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરે છે, જેના પડતર અંગેની માહિતિ નીચે મુજબ છે.

| વિગત                     | વસ્તુઓ |       |       |
|--------------------------|--------|-------|-------|
|                          | X      | Y     | Z     |
| ઉત્પાદન ક્ષમતાનો ઉપયોગ   | 20%    | 40%   | 40%   |
| ઉત્પાદિત એકમો            | 1,000  | 2,500 | 3,000 |
| એકમદીઠ માલસામાન (રૂ.)    | 400    | 640   | 720   |
| એકમદીઠ મજૂરી (રૂ.)       | 200    | 240   | 320   |
| એકમદીઠ ચલિત ખર્ચ (રૂ.)   | 140    | 180   | 220   |
| એકમદીઠ સ્થિર ખર્ચ (રૂ.)  | 120    | 180   | 200   |
| એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂ.) | 800    | 1,500 | 1,700 |

સંચાલકો વસ્તુ X નું ઉત્પાદન બંધ કરીને તેની બચેલી ઉત્પાદન ક્ષમતાનો એક સમાન ઉપયોગ વસ્તુ Y અને વસ્તુ Z ના ઉત્પાદન માટે કરવાનું વિચારે છે.

પડતર અને વેચાણ કિંમતમાં અપેક્ષિત વધારો નીચે મુજબ છે:

|             | Y   | Z   |
|-------------|-----|-----|
| માલસામાન    | 10% | 10% |
| મજૂરી       | 5%  | 5%  |
| વેચાણ કિંમત | 2%  | 5%  |

સ્થિર ખર્ચમાં કોઈ વધઘટ થશે નહિ. સંચાલકોને તેમની નવી યોજના અંગે તમે શું સલાહ આપશો?

પ્રશ્ન-3 કિજ્ઞા લિ.ટોયલેટ સોપ નું ઉત્પાદન કરે છે. ટોયલેટ સોપની બજાર કિંમત રૂ.90 મળી શકે તેમ છે. કંપની વેચાણ પર 10% લેખે નફો મેળવવા ઇચ્છે છે.

કંપનીની પડતર વિષયક માહિતિ નીચે મુજબ છે:

|                                  |          |
|----------------------------------|----------|
| એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ માલસામાન (રૂ.)  | 45.00    |
| એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)     | 21.00    |
| એકમદીઠ અન્ય પ્રત્યક્ષ ખર્ચ (રૂ.) | 12.00    |
| વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ (રૂ.)         | 3,00,000 |

(1) ટોયલેટ સોપનું બજાર કિંમતે ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવા માટે કેટલા એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવું જોઈએ કે જેથી ઇચ્છીત નફો મળી શકે?

(2) જો કંપની વધુમાં વધુ 80,000 એકમોનું વેચાણ કરી શકે તેમ હોય તો વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચમાં કેટલો ઘટાડો કરવાથી બજાર કિંમતે ઇચ્છીત નફો મળી શકે?

અથવા

પ્રશ્ન-3 ઓજસ લિ. કેલ્ક્યુલેટર નું ઉત્પાદન કરે છે. કેલ્ક્યુલેટર ની બજાર કિંમત રૂ.150 મળી શકે તેમ છે. કંપની વેચાણ પર 20% લેખે નફો મેળવવા ઇચ્છે છે.

કંપનીની પડતર વિષયક માહિતિ નીચે મુજબ છે.

|                                  |          |
|----------------------------------|----------|
| એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ માલસામાન (રૂ.)  | 60.00    |
| એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)     | 30.00    |
| એકમદીઠ અન્ય પ્રત્યક્ષ ખર્ચ (રૂ.) | 24.00    |
| વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ (રૂ.)         | 4,50,000 |

- (1) કેલ્ક્યુલેટરનું બજાર કિંમતે ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવા માટે કેટલા એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવું જોઈએ કે જેથી ઈચ્છીત નફો મળી શકે?
- (2) જો કંપની વધુમા વધુ 50,000 એકમોનું વેચાણ કરી શકે તેમ હોય તો એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચમાં કેટલો ઘટાડો કરવાથી બજાર કિંમતે ઈચ્છીત નફો મળી શકે?

પ્રશ્ન-4 કાર્યશીલ મુડી એટલે શું? કાર્યશીલ મુડીનું મહત્વ સમજાવો.

(18)

અથવા

પ્રશ્ન-4 માલસામગ્રીનો અર્થ અને તેનું મહત્વ સમજાવો.

### **ENGLISH VERSION**

Que-1 Balance Sheet of Madhav Ltd. as on 31/03/2017 was as under:

(20)

| <b>Liabilities</b>                                   | <b>Rs.</b> | <b>Assets</b>                              | <b>Rs.</b> |
|------------------------------------------------------|------------|--------------------------------------------|------------|
| Share Capital:                                       |            | Fixed Assets                               | 3,99,000   |
| 7,000 Preference shares of Rs.100 each fully paid up | 7,00,000   |                                            |            |
| 50,000 equity shares of Rs.10 each fully paid up     | 5,00,000   | Investment in shares of subsidiary company | 3,00,000   |
| Share Premium                                        | 1,12,000   | Receivables from subsidiary Campines       | 8,00,000   |
| Profit & Loss A/c                                    | 5,24,000   | Current Assets:                            |            |
| Dividend Equalization fund                           | 2,80,000   | Stock                                      | 3,84,000   |
| Bank Loan                                            | 76,000     | Sundry Debtors                             | 12,00,000  |
| Creditors                                            | 7,64,000   | Bank Balance                               | 40,000     |
| Unpaid dividend                                      | 6,000      | Preliminary expenses                       | 10,000     |
| Proposed dividend                                    | 63,000     |                                            |            |
| Bills payable                                        | 1,08,000   |                                            |            |
|                                                      | 31,33,000  |                                            | 31,33,000  |

Additional Information:

- (1) Reassessment value of fixed assets is decided Rs. 7,27,000.
- (2) Market value of shares of subsidiary company is Rs. 3,56,000.
- (3) Profit of the year before provision of tax is Rs. 6,00,000.
- (4) Tax Rate 50%.
- (5) Value of obsolete stock is Rs. 2,000.
- (6) Additional depreciation of Rs.22,500 on fixed assets, is to be debited due to replacement value
- (7) Last year profit Rs. 10,000 is included in current year profit.
- (8) Loss on sale of machine Rs.1,000 is debited in Profit & Loss A/c.
- (9) Interest on bank loan Rs. 6,000 is deducted from current year's profit.

Calculate:

- (1) Rate of Return on total capital employed
- (2) Rate of Return on Net Capital Employed
- (2) Rate of Return on Owner's Capital employed.

OR

Que-1 Balance Sheets of Odhav Ltd. were as under.

(20)

| Liabilities                   | 31/03/18 Rs. | 31/03/19 Rs. | Assets                          | 31/03/18 Rs. | 31/03/19 Rs. |
|-------------------------------|--------------|--------------|---------------------------------|--------------|--------------|
| Equity Share Capital          | 1,50,000     | 1,50,000     | Fixed Assets after depreciation | 1,20,000     | 1,56,000     |
| Reserve fund                  | 60,000       | 69,600       | Investments                     | 18,000       | 24,000       |
| Loan                          | 72,000       | 60,000       | Current Assets:                 |              |              |
| Creditors and other liability | 15,000       | 77,400       | Stock                           | 60,000       | 72,000       |
|                               |              |              | Sundry Debtors                  | 30,000       | 42,000       |
|                               |              |              | Bank Balance                    | 12,000       | 12,000       |
|                               |              |              | Bills Receivables               | 15,000       | 15,000       |
|                               |              |              | Preliminary expenses            | 42,000       | 36,000       |
|                               | 2,97,000     | 3,57,000     |                                 | 2,97,000     | 3,57,000     |

Other information for the year 2018-19:

| Particulars                    | Rs.      |
|--------------------------------|----------|
| Sales                          | 3,60,000 |
| Interest                       | 14,400   |
| Dividend payable               | 30,000   |
| Profit before interest and tax | 90,000   |
| Tax reserve                    | 36,000   |

Calculate: (1) Rate of Return on Average Total Capital Employed (2) Rate of Return on Average Net capital employed (3) Rate of Return on Average Owners' Capital Employed.

Que-2 The CEO of Pujan Ltd. has prepared budget for the incoming year and the following information is available from it. (20)

| Particulars            | Rs.       |
|------------------------|-----------|
| Sales (1,00,000 units) | 18,00,000 |
| Variable Expenses      | 7,20,000  |
| Fixed Expenses         | 9,00,000  |

From the above information find out (1) Profit Volume Ratio (2) Break even point and (3) Margin of Safety and also find out how these three will be affected in the following circumstances..

- Increase of 20% in number of units sold
- Increase of 5% in variable cost
- Increase of 10% in fixed cost
- Increase of 10% in selling price and decrease in sale of units by 20%

OR

Que-2 Saheli Ltd. produces three products. The detail of the cost is as under:

| Particulars                       | Products |       |       |
|-----------------------------------|----------|-------|-------|
|                                   | X        | Y     | Z     |
| Capacity engaged                  | 20%      | 40%   | 40%   |
| Units produced                    | 1,000    | 2,500 | 3,000 |
| Materials per unit (Rs.)          | 400      | 640   | 720   |
| Wage per unit (Rs.)               | 200      | 240   | 320   |
| Variable overheads per unit (Rs.) | 140      | 180   | 220   |
| Fixed overheads per unit (Rs.)    | 120      | 180   | 200   |
| Selling price per unit (Rs.)      | 800      | 1,500 | 1,700 |

The management proposes to discontinue product X and utilize the disengaged capacity of product X equally in the production of Y and Z.

Expected rise in price and cost is as under:

|               | Y   | Z   |
|---------------|-----|-----|
| Materials     | 10% | 10% |
| Wages         | 5%  | 5%  |
| Selling price | 2%  | 5%  |

Fixed overheads will remain unchanged. What will be your advice to the management regarding the new proposal?

Que-3 Krishna Ltd. is manufacturing 'Toilet Soap'. Market price of the toilet soap is Rs. 90. The company desire 10% profit on sale. The cost related information of the company is as under. (18)

|                                    |          |
|------------------------------------|----------|
| Direct Material Cost per unit Rs.  | 45.00    |
| Direct Labor Cost per unit Rs.     | 21.00    |
| Other direct expenses per unit Rs. | 12.00    |
| Annual Fixed expenses Rs.          | 3,00,000 |

- (1) How much units must produce and sale, to sale toilet soap at market price and to get desire profit?
- (2) If company can sale maximum 80,000 units then for getting desire profit and market price how much reduction in annual fixed expenses is required?

OR

Que-3 Ojash Ltd. is manufacturing 'Calculator'. Market price of the Calculator is Rs. 150. The Company desire 20% profit on sale. The cost related information of the company is as under.

|                                    |          |
|------------------------------------|----------|
| Direct Material Cost per unit Rs.  | 60.00    |
| Direct labor cost per unit Rs.     | 30.00    |
| Other Direct expenses per unit Rs. | 24.00    |
| Annual Fixed expenses Rs.          | 4,50,000 |

- (1) How much units must produce and sale, to sale Calculator at market price and to get desire profit?
- (2) If company can sale maximum 50,000 units then for getting desire profit and market price how much reduction in Direct Material cost per unit is required?

Que-4 What is working capital? Explain importance of working capital. (18)

OR

Que-4 Explain meaning and importance of inventory.

\*\*\*\*\*